ПЕРШИЙ МАЛОГАБАРИТНИЙ ТРАКТОР (ДО 75-РІЧЧЯ ПОЧАТКУ ВИГОТОВЛЕННЯ ХТЗ-7)

Єпіфанов В.В., Писарська Н.В.
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Харків

У цьому році виповнилося 75 років з початку виготовлення садово-городнього трактора ХТЗ-7, що тривалий час використовувався в дрібних господарствах та користувався попитом через свою універсальність. Виробництво цього трактора розпочалося 1950 р. на Харківському тракторному заводі (ХТЗ), але згодом було передано до іншого підприємства – Харківського тракторoскладального заводу (ХТСЗ). Для ХТСЗ ця модель стала першою. Трактор, розроблений конструкторами ХТЗ, був відзначений у 1952 р. Державною премією.

ХТЗ-7 – перший безрамний малогабаритний трактор, що з успіхом використовувався в різних видах робіт, переважно для вирощування овочевих та технічних культур. Завдяки наявності бортової гідросистеми трактор міг агрегатуватися тогочасними навісним та причіпним обладнанням. За потреби ХТЗ-7 можна було використовувати також для буксировки причепів вантажопідйомністю до 3-х тон. Наявність бічного шківа дозволяла активувати зрошувальні й поливальні агрегати, стаціонарні молотарки, зерноочисні трієри, лоткові й стрічкові транспортери.

Трактор ХТЗ-7 мав трансмісію із п'ятьма передачами переднього ходу, з яких одна сповільнена використовувалася для посадки розсади овочевих культур. Діапазон робочих і транспортних швидкостей машини вагою в 1400 кг перебував у межах від 4,4 до 12,7 км/год.

Чотири передачі заднього ходу задіяні для роботи з навісними пристроями в реверсному режимі. Двосателітний конічний механізм диференціала приводив у дію одноступеневі кінцеві редуктори ведучих задніх коліс.

Особливість коліс ХТЗ-7 полягала в тому, що вони були оснащені пневматичними шинами, які за потреби заповнювалися водою для збільшення зчіпної ваги.

Залежно від виду робіт, агротехнічний кліренс і розмір колії можна було регулювати. У першому випадку - розворотом редукторів, у другому - розворотом коліс на 180°. Робота трактора в реверсному режимі передбачала зміну положення керма, педалей і крісла водія.

Отже, незважаючи на те, що цей трактор виготовляли лише протягом декількох років (1950 – 1956 рр.), він став попередником більш досконалих моделей ДТ-14 та ДТ-20. Загалом за роки виробництва випущено близько 50000 екземплярів, деякі трактори ХТЗ-7 були наявні в продажу до 2000 року.